

Think Tanks Essentials

У світі, що швидко змінюється, аналітичні центри (або англ. think tanks) стали ключовими гравцями у формуванні міжнародних дискусій та стратегій. Вони не лише генерують ідеї, а й визначають напрями політичних рішень та впливають на суспільні настрої.

Журнал “ThinkTank Essentials” створений з метою узагальнювати та аналізувати найважливіші експертні дослідження, щоб показати, як вони формують наше розуміння світового порядку.

Цей журнал є корисним для всіх, хто прагне орієнтуватися в дедалі складнішій міжнародній політиці. Він дозволяє відстежувати ключові тенденції, аргументацію провідних експертів, які впливають на рішення урядів та міжнародних організацій. Для дослідників та студентів це зручне джерело аналітики й актуальних кейсів, для дипломатів та експертів – інструмент розуміння глобальних процесів і прогнозування можливих сценаріїв, для широкої аудиторії – можливість побачити за заголовками новин глибший контекст.

ЗМІСТ

Огляд ключових тенденцій у жовтні 2025 року.....	6
Зв'язок між організованою злочинністю та тероризмом у стратегії Росії: використання організованої злочинності як інструменту гібридної війни в Європі (англ. Russia's Crime-Terror Nexus: Criminality as a Tool of Hybrid Warfare in Europe).....	8
З глухого кута – до вирішення: нове бачення підходів ЄС до двосторонніх конфліктів у процесі розширення (англ. From Stalemate to Solution: Rethinking EU Approaches to Bilateral Disputes in the Context of Enlargement).....	9
Асиметрія залежності у відносинах Росії та Китаю (англ. The dependence gap in Russia-China relations).....	10
Мир через силу: навіщо Європі власна система протиповітряного стримування (англ. Peace through strength: why Europe needs a missile deterrent).....	11
Церква на службі держави: як Кремль перетворює релігію на інструмент впливу (англ. Church is a Body of ... State? How the Kremlin Wields Religion as a Weapon).....	12
Війна в Україні стала випробуванням для російської стратегії ядерного стримування (англ. Russia's Nuclear Deterrence Put to the Test by the War in Ukraine).....	13
Як і навіщо українська армія цифровізується (англ. How and Why Ukraine's Military Is Going Digital).....	14
Російсько-українська війна перейшла в нову фазу (англ. The Russia-Ukraine war has entered a new phase).....	15
Війна Росії проти України: як український спротив змінює світовий порядок (англ. Russia's War in Ukraine: The Resonance of Ukraine's Resistance).....	16
Реакція НАТО та ЄС на російський морський саботаж (пол. NATO i UE wobec rosyjskiego sabotażu na morzu).....	17
Європейська політична спільнота може стати чимось більшим, ніж “невизначене політичне утворення” (англ. The European Political Community can be more than an ‘unidentified political object’).....	18
Позика ЄС під гарантії майбутніх російських репарацій – найкращий спосіб допомогти Україні (англ. An EU reparations loan is the right way to help Ukraine).....	19
Емансипативний вимір (не)безпеки: як долати виклики війни в Україні (англ. Emancipatory Dimensions of In:Security – Coping with the Challenges of War in Ukraine).....	20
Дипломатія виживання: війна Києва поза полем бою (англ. The Diplomacy of Survival: Kyiv's War Beyond the Battlefield).....	21

Туман: завіса, що попереджає (англ. The Fog: The Opacity That Warns).....	22
Чи врятують “Томагавки” Україну? (англ. Will the Tomahawks Save Ukraine?).....	23
Ракети “Томагавк” для України: від медійно-політичного шуму до реалій арсеналів (фр. Missiles Tomahawk pour l’Ukraine : du bruit médiatico-politique à la réalité des arsenaux).....	24
Трикутник Трамп – Зеленський – Путін: відсутність прогресу в мирних переговорах (пол. W trójkącie Trump-Zełenski-Putin - brak postępów w rozmowach pokojowych).....	25
Випробування політики розширення ЄС: дилеми геополітики, умов та суспільних настроїв (англ. The EU Enlargement Test: Dilemmas of Geopolitics, Conditionality, and Public Concerns).....	26
Ведмідь і ботоферма: протидія російській гібридній війні в Африці (англ. The bear and the bot farm: Countering Russian hybrid warfare in Africa).....	27
Фокус-тема. “Дефіцит довіри: трансатлантичні відносини в умовах Трампа 2.0”.....	28
Підсумовуючи.....	31
Список використаних джерел.....	34
Фото та зображення.....	35

Огляд ключових тенденцій у жовтні 2025 року

Війна Росії проти України не лише продовжує визначати порядок денний, а й відкриває нові виміри глобальної політики. Аналітичні центри по обидва боки Атлантичного океану цього разу були однакові: йдеться не просто про затяжний конфлікт, а й про випробування для всієї архітектури безпеки та політичної довіри у світі.

Ще на початку жовтня у фокусі опинилися гібридні загрози Кремля. Росія дедалі активніше спирається на злочинні мережі, вербуючи «одноразових агентів» для диверсій у Європі.

Одночасно дослідники з Естонії звернули увагу на використання церкви як інструменту впливу, який не лише легітимізує агресію як «захист традиційних цінностей», а й стає каналом поширення про-російських наративів у країнах ЄС. Таким чином, осінь почалася з тривожного усвідомлення: фронт війни давно виходить за межі окопів і все більше прокрадається у Європу.

Обговорювалися також і ширші стратегічні питання. IFRI наголосив, що російська концепція ядерного стримування виявила свої вади: війна проти України показала, що навіть готовність застосувати ядерну зброю у ширшому колі ситуацій не гарантує Кремлю стратегічної переваги. Паралельно Egmont Institute описав атмосферу «туману» всередині Росії – економіка на межі, соціальна сфера деградує, але еліти звітують про «успіхи», створюючи ілюзію стабільності. Цей подвійний вимір: агресивність зовні та слабкість усередині – став однією з головних тем жовтня.

Цього місяця аналітики також звертали увагу на українську дипломатію, підкреслюючи, що Зеленський перетворює міжнародну арену на другий фронт війни, де гра йде за доступ до зброї, ресурсів та політичної підтримки. З цим також пов'язане обговорення передачі ракет Tomahawk – від обіцянок Вашингтона до фактичної відмови після телефонної розмови Трампа з Путіним.

Європейська безпека у жовтні звучала як лейтмотив. Bruegel закликав переходити від пасивної оборони до активного стримування: не лише ППО, а й власні ракети дальньої дії. Паралельно PISM детально описав «тіньовий флот» РФ, який використовується для обходу санкцій і морських диверсій. В аналітичних звітах лунала одна і та сама думка: якщо Європа не посилить власні оборонні спроможності, то залишатиметься вразливою не лише у військовому, а й у економічному та інформаційному вимірах.

Опубліковане 15 жовтня дослідження аналітичного центру EUISS наголосило на радикальній трансформації у відносинах між США та ЄС. Після повернення Дональда Трампа до Білого дому стало очевидно, що довіра підірвана, і тепер Європа змушена пристосовуватися до реальності, у якій Вашингтон вже не надійний союзник та стратегічний партнер – це і стало ключовою темою випуску.

Наприкінці місяця в центрі уваги також опинилася Європейська політична спільнота. Chatham House представив її як потенційний «європейський Давос», де без бюрократичних процедур можна відверто обговорювати стратегічні виклики. Ця платформа поступово перетворюється на символ європейської солідарності з Україною і водночас на поле для дискусії про архітектуру майбутньої Європи.

Таким виявився жовтень 2025 в аналітичних звітах: місяць тривог і усвідомлення, що стара система більше не працює. Війна Росії проти України і надалі стає каталізатором обговорення нових ідей та концепцій – від цифровізації армій та фінансових інновацій до перегляду ролі ЄС у світі. І хоча кожне дослідження мало свій акцент, усі вони сходилися в одному: майбутнє міжнародної безпеки вирішується просто зараз, і Україна перебуває в самому центрі цього процесу.

Зв'язок між організованою злочинністю та тероризмом у стратегії Росії: використання організованої злочинності як інструменту гібридної війни в Європі

(англ. *Russia's Crime-Terror Nexus: Criminality as a Tool of Hybrid Warfare in Europe*)

Кацпер Рекавек, Жюліан Ланшес, Марія Зотова, Дональд Боузер,
GLOBSEC, Словаччина

30.09.2025

Дослідження демонструє, що Росія системно інтегрувала злочинність у свою гібридну війну проти Європи, створивши так званий «spook-gangster nexus» – симбіоз спецслужб і кримінальних мереж. Після масових вислок розвідників із ЄС (2018–2022) Кремль активізував використання «одноразових агентів» – цивільних, часто з кримінальним минулим, яких вербували через Telegram або особисті контакти. У 2022–2025 роках у Європі зафіксовано 110 інцидентів: від вандалізму й підпалів до спроб убивств і атак на критичну інфраструктуру.

Зазвичай виконавцями є чоловіки 20–35 років із пострадянських країн, 27% із кримінальним досвідом; 96% діяли за гроші, а не з ідеології. Часто залучалися українські біженці, вразливі до економічного тиску. До того ж, частина українців серед виконавців не завжди усвідомлювали, хто справжній замовник. Ресурси з окупованих територій України – вугілля, зерно – інтегровані у схеми контрабанди, що фінансують агресію.

Автори роблять висновок, що цей «кримінальний фронт» став невід'ємною частиною російської війни проти ЄС і НАТО, спрямованої насамперед на зрив постачання допомоги Україні.

Наприкінці дослідження сформульовані рекомендації:

1. Запобігати вербуванню – блокувати Telegram-канали, інформувати вразливі групи (біженці, молодь).
2. Зменшити вигоди злочинців – встановити жорсткіший контроль за контрабандою, схемами обходу санкцій.
3. Посилити інституції – інвестувати у внутрішню безпеку (поліція, суди, митниця, фінмоніторинг), а не лише у військову оборону.
4. Створити механізми в ЄС та НАТО для системного відстеження «spook-gangster nexus».
5. Залучити приватний сектор (банки, транспорт, ІТ) для виявлення схем.
6. Відстежувати кошти – тісніший контроль за криптовалютами й потоками «брудних» фінансів.

Гібридні загрози; європейська безпека

З глухого кута – до вирішення: нове бачення підходів ЄС до двосторонніх конфліктів у процесі розширення

(англ. *From Stalemate to Solution: Rethinking EU Approaches to Bilateral Disputes in the Context of Enlargement*)

Стівен Блокманс, Бутрінт Беріша, *International Centre for Defence and Security (ICDS)*, Естонія

02.10.2025

У цьому дослідженні автори аналізують, як нерозв'язані двосторонні конфлікти перешкоджають розширенню ЄС, особливо після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, коли розширення набуло нового стратегічного виміру. Автори показують, що найбільший виклик становлять суперечки між державами-кандидатами та країнами-членами, адже останні зловживають правом вето задля політичного тиску, як це роблять Болгарія щодо Північної Македонії чи Угорщина стосовно України.

У дослідженні представлено класифікацію типів конфліктів – від питань державності та ідентичності до кордонів, меншин і економіки. Показано, що нинішня практика, коли врегулювання конфліктів вимагається ще до вступу, дедалі частіше призводить до глухих кутів. Автори пропонують створити Enlargement Dispute Resolution Mechanism (EDRM), який би розмежовував питання, що можуть вирішуватися в межах *acquis communautaire* (тобто в межах правових механізмів ЄС), та ті, що потребують зовнішнього арбітражу. Додатково наголошується на потребі відмовитися від вимоги однаковості на кожному етапі переговорів, а також розвивати превентивну дипломатію та механізми раннього попередження.

Україна згадується як держава-кандидат, яка вже зіштовхується з «сялямі-тактикою» Будапешта – поступовим висунуванням нових вимог щодо меншин, освіти чи економіки. Це створює ризики гальмування євроінтеграції Києва й підкреслює потребу в інституційній реформі, що унеможливить політичні маніпуляції та зміцнить довіру до процесу розширення.

Термін «сялямі-тактика» (*salami tactics*) походить ще з часів Холодної війни і означає поступове, «шматочками» просування своїх цілей, щоб уникати відкритої конфронтації, але в результаті досягати максимального контролю.

Асиметрія залежності у відносинах Росії та Китаю

(англ. *The dependence gap in Russia-China relations*)

Алессія Карузо, Тім Рюліг, *European Union Institute for Security Studies (EUISS)*, аналітичний центр на рівні ЄС

02.10.2025

Автори аналізують масштаби й межі підтримки, яку Китай надає Росії після початку повномасштабного вторгнення в Україну. Пекін не зацікавлений у поразці Москви, оскільки обидві держави пов'язані спільними ідеологічними настановами та стратегічним баченням багатопольярного світу без західної гегемонії. Проте ця «безмежна дружба» виявляється глибоко асиметричною: Росія дедалі більше залежить від китайського імпорту (частка Китаю в російських закупівлях зростає з 23% у 2021 р. до 57% у 2024 р.), тоді як залежність Китаю від російських ресурсів зосереджена переважно в енергетиці та лишається відносно низькою.

Автори підкреслюють, що підтримка Пекіна не є безумовною. Дані свідчать: коли вартість допомоги зростає, Китай коригує свою поведінку. Так, після жорстких вторинних санкцій США у 2023 році експорт китайських товарів подвійного призначення до Росії різко скоротився. У військовій сфері Китай поступово знижує залежність від російських технологій, а на дипломатичному рівні демонструє гнучкість у голосуваннях ООН, намагаючись зберігати образ «відповідального актора».

Ключовий висновок полягає в тому, що Китай є життєво важливим економічним партнером Москви, але водночас чутливим до санкційного тиску, коли він реально зачіпає економічні інтереси Пекіна. Для ЄС це відкриває реальне поле впливу: не намагатися «розірвати» союз Китаю й Росії, а створювати для Пекіна додаткові економічні витрати, особливо через контроль над товарами подвійного призначення та фінансовими потоками.

Світовий порядок

Мир через силу: навіщо Європі власна система протиповітряного стримування

(англ. *Peace through strength: why Europe needs a missile deterrent*)

Александр Бурілков, Гунтрам Б. Вольф, Bruegel, аналітичний центр на рівні ЄС

02.10.2025

Автори окреслюють нову європейську безпекову реальність: російські дрони й літаки регулярно порушують кордони сусідів, а Москва розгортає гіперзвукові ракети Кинджал і Циркон, а також планує базу для балістичних ракет середньої дальності в Білорусі. Попри санкції, РФ наростила виробництво високоточних боеприпасів і масованих безпілотників, що створює серйозну загрозу для всієї Європи.

Автори роблять три ключові зауваги щодо оборонної стратегії Європи:

1. Російські масовані атаки можуть перевантажити навіть найкращі системи ППО;
2. Оборонні перехоплювачі коштують значно дорожче за наступальні засоби, а їхні запаси складно швидко поповнити;
3. США не зможуть гарантувати забезпечення стратегічних поставок для Європи через власну переорієнтацію на стримування Китаю.

У відповідь пропонується інший шлях – масштабне нарощування європейських власних ударних спроможностей (дальньої дії, крилатих і гіперзвукових ракет), інвестиції у виробництво в ЄС, підтримка стартапів, гарантії майбутніх замовлень і накопичення запасів, що здатні завдати неприйнятних втрат агресору.

Україна постає як приклад, адже саме її масовані удари дронами по російських нафтопереробних заводах у 2025 році продемонстрували, як можна виснажувати економіку Росії. Проте автори підкреслюють, що одних дронів недостатньо для ефективного стримування – потрібні далекобійні ракети, здатні вражати ключову військову інфраструктуру РФ.

Європейська безпека: стратегічна автономія ЄС

Церква на службі держави: як Кремль перетворює релігію на інструмент впливу

(англ. *Church is a Body of ... State? How the Kremlin Wields Religion as a Weapon*)

Маре́к Кохв, *International Centre for Defence and Security (ICDS)*, Естонія
03.10.2025

Дослідження демонструє, як Росія систематично використовує московський патріархат, як інструмент політичного впливу всередині країни та за кордоном. Усередині РФ сакралізація влади відбувається через публічну участь Путіна в релігійних обрядах, благословення військових священиками та пропаганду нерозривності церкви, держави й війни. За кордоном Російська православна церква (РПЦ) діє як «транслятор» меседжів Кремля, легітимізуючи його політику мовою «захисту традиційних цінностей» і «віри».

Ключовим елементом гібридної стратегії є створення «правдоподібного заперечення»: діяльність духовенства важко напряму пов'язати з розвідкою чи політикою, що дозволяє Кремлю уникати відповідальності. У Молдові, зокрема, РПЦ була інструментом антиєвропейської агітації під час референдуму й виборів 2024-2025 рр. Подібні випадки виявлено і в ЄС: священнослужителів РПЦ висилали з Болгарії, Чехії та Естонії за підривною діяльністю. Водночас мережі парафій за кордоном нерідко розташовані біля військових об'єктів, що викликає підозри у використанні їх як прикриття для розвідки.

Окремо підкреслюється роль Патріарха Кирила, який надає війні проти України «сакрального виміру», а також діяльність структур РПЦ на українській території, де виявлено мережі, що координувалися російськими спецслужбами. Автори закликають західні демократії переглянути сприйняття церковних інституцій і вживати заходів, аби свобода віросповідання не ставала прикриттям для агресії.

Саме через релігійний інструментарій Москва намагається підривати внутрішню єдність в Україні, формувати прокремлівські наративи та виправдовувати агресію як «захист православ'я». Дослідження підкріплює позицію українських спецслужб щодо небезпечної ролі Московського патріархату й може бути використане як аргумент у міжнародній дискусії про необхідність обмеження діяльності структур РПЦ у Європі. Воно також допомагає зрозуміти, як через релігійні громади Кремль впливає на діаспору, зокрема перед виборами, що напряму стосується українців за кордоном.

Війна в Україні стала випробуванням для російської стратегії ядерного стримування

(англ. *Russia's Nuclear Deterrence Put to the Test by the War in Ukraine*)

Дімімпі Мінік, *Institut français des relations internationales (IFRI)*, Франція
06.10.2025

Автор аналізує еволюцію російської концепції ядерного стримування від 1990-х років до сьогодні та показує, як війна проти України стала для неї критичним випробуванням. Після розпаду СРСР Москва поступово відмовилася від принципу *no-first-use* і почала розглядати можливість використання ядерної зброї навіть у звичайних конфліктах. У 2000-х роках ця логіка оформилася у концепцію «стратегічного стримування», що поєднувала ядерні, звичайні та гібридні інструменти тиску, покликані компенсувати економічну та технологічну слабкість Росії.

Втім, повномасштабна війна проти України оголила ключові вади цієї системи. Український опір і солідарність Заходу зруйнували кремлівське уявлення про «слабку і розділену Європу». Відтак російські військові еліти почали вимагати перегляду підходів, а нова доктрина 2023-2024 рр. знизилася ядерний поріг, супроводивши агресивну риторику демонстраційними кроками. Паралельно лунали заклики повернутися до «жорсткішої» логіки 1990-х.

Автор наголошує, що зовнішній контекст, зокрема обережна політика Дональда Трампа, зменшує ймовірність демонстративного ядерного удару РФ у війні проти України. Проте відсутність рішучої відповіді з боку США і ЄС стимулює Кремль до посилення звичайних та гібридних засобів тиску. Головна стратегічна мета Москви залишається сталою – ізоляція України від Заходу та відокремлення Європи від США.

Міжнародна безпека; європейська безпека; війна в Україні

Як і навіщо українська армія цифровізується

Катерина Бондар, Center for Strategic and International Studies (CSIS), США

Катерина Бондар, Center for Strategic and International Studies (CSIS), США

06.10.2025

У дослідженні аналізується, як війна змусила Україну радикально трансформувати систему оборонних закупівель, поєднавши централізовані механізми з новими децентралізованими інструментами, що виникли завдяки волонтерським ініціативам, стартапам і швидкому «зворотному зв'язку» з поля бою. Водночас, саме напруга між повільною бюрократичною вертикаллю та гнучкою, але хаотичною мережею волонтерів і стартапів підштовхнула до створення унікальної цифрової моделі управління.

Ключовим інноваційним кроком стало впровадження Army+ – мобільного застосунку, який замінив мільйони паперових заяв і дав змогу солдатам пряму комунікувати з командуванням, залишати відгуки та брати участь у реформах. Паралельно запрацювала система DOT-Chain Defence – цифровий маркетплейс оборонних технологій, що з'єднує виробників, військові частини й державні структури у прозорому середовищі. Обидві платформи створюють замкнений цикл «потреба – закупівля – застосування – зворотний зв'язок», у якому боець перетворюється на співавтора технологічних рішень.

Цифровізація дозволила скоротити строки постачання з місяців до тижнів, знизити корупційні ризики, здешевити процеси та масштабувати виробництво. Авторка підкреслює, що досвід України пропонує унікальну модель військового управління 21 століття: держава виступає не як бюрократичний бар'єр, а як платформа для швидкої інтеграції інновацій. Цей кейс має стратегічне значення для інших армій, адже демонструє, як навіть у розпал війни можливо перебудувати архаїчну систему у високотехнологічну цифрову мережу

Війна в Україні

Російсько-українська війна перейшла в нову фазу

(англ. *The Russia–Ukraine war has entered a new phase*)

Найджел Гулд-Девіс, *International Institute for Strategic Studies (IISS)*,
Велика Британія

07.10.2025

Автор пояснює, чому хвиля російських безпілотних та авіаційних вторгнень у повітряний простір Європи не є випадковістю, а відображає глибші зміни у стратегічних розрахунках Кремля. Автор виокремлює чотири ключові чинники.

По-перше, повернення Дональда Трампа до Білого дому у 2025 році дало для Москви надію на розкол трансатлантичної єдності. Однак після дев'яти місяців дипломатії Росія не досягла бажаного перелому: США продовжують постачати Україні зброю, хоч і у формі продажу.

По-друге, ЄС та НАТО почали мобілізувати свої зусилля: країни НАТО ухвалили план підвищення оборонних витрат до 5% ВВП до 2035 року, і водночас ЄС ухвалює нові санкційні пакети і готує механізм репараційного кредиту Україні на 140 млрд євро із заморожених російських активів.

По-третє, Китай дедалі відвертіше підтримує Москву, розширюючи військово-технічну співпрацю й погодившись на будівництво газопроводу «Сила Сибіру-2». Водночас ця допомога є відтермінованою і не вирішує гострих фінансових проблем Росії.

По-четверте, внутрішня ситуація РФ погіршується: рекордні відсоткові ставки, дефіцит робочої сили, стагнація цивільної економіки та удари України по нафтопереробних заводах формують атмосферу тривоги серед еліт і навіть «Z-блогерів».

У таких умовах Кремль намагається пришвидшити реалізацію своєї «теорії перемоги» – виснажити Україну масованими атаками та розхитати єдність Заходу. Стратегічно Росія боїться, що час працює проти неї, адже західний економічний і технологічний потенціал у рази перевищує її ресурси. Якщо Європа не продемонструє єдність та готовність діяти, то агресивна поведінка Росії лише посилюватиметься.

Війна в Україні: європейська безпека

Війна Росії проти України: як український спротив змінює світовий порядок

(англ. *Russia's War in Ukraine: The Resonance of Ukraine's Resistance*)

Бен Гін, *International Centre for Defence and Security (ICDS), Естонія*
07.10.2025

У дослідженні аналізується, чому комунікаційна стратегія України у війні з Росією виявилася такою ефективною. Йдеться не лише про харизму президента Зеленського чи вдале використання соціальних мереж, а й про влучне поєднання демократичних цінностей із знайомими для західної аудиторії культурними та історичними образами.

Україна подає свою боротьбу як протистояння «світла й темряви», опираючись на універсальні ідеали свободи, справедливості та верховенства права. Завдяки цьому конфлікт сприймається не як регіональна війна, а як битва за міжнародний порядок після 1945 року. Зеленський у зверненнях підкріплює меседжі посиленнями на національні історії — від Перл-Гарбору й 9/11 для США до Берлінського муру для німців чи Черчилля для британців. Така персоналізація зробила наратив ближчим і переконливішим.

Україна послідовно представляє війну як боротьбу світла проти темряви – захист свободи, справедливості та міжнародного порядку після 1945 року. Влучними прикладами стали звернення Зеленського з історичними алюзіями: Перл-Гарбор і 9/11 для США, Берлінський мур для Німеччини, риторика Черчилля для Британії. Такий персоналізований підхід допоміг зробити аргументи на користь підтримки України переконливішими.

Важливим наслідком стала не лише інформаційна підтримка, а й конкретні політичні рішення. Кампанія за передачу F-16 показала, як комунікація може безпосередньо впливати на політику: моральне обґрунтування, публічна мобілізація та аргументація українського керівництва передували ключовим рішенням США, Данії та Нідерландів. Водночас автор застерігає від ризиків: втоми суспільств, внутрішніх політичних коливань у США та скепсису поза межами Європи.

Сила українського наративу полягає в його автентичності й здатності адаптуватися, перетворюючи інформаційний вимір війни на реальний інструмент політики та мобілізації ресурсів.

Реакція НАТО та ЄС на російський морський саботаж

(пол. NATO i UE wobec rosyjskiego sabotażu na morzu)

Філін Бругка, Polish Institute of International Affairs (PISM), Польща
09.10.2025

Автор дослідження аналізує використання Росією так званого «тіньового флоту», який складається з понад 800 танкерів і допоміжних суден, що забезпечують до 70% експорту нафти морем і водночас слугують інструментом гібридної війни. Окрім обходу санкцій та нелегальних операцій, ці судна застосовуються для підводного саботажу та розвідки. Лише у 2024-2025 роках зафіксовано щонайменше 11 пошкоджень кабелів і трубопроводів у Балтійському морі, часто з використанням тактики «якірного тралення». Дедалі частіше з їхніх бортів запускаються й дрони для атак на критичну інфраструктуру.

У відповідь НАТО у січні 2025 року розгорнуло місію «Baltic Sentry», залучивши кораблі груп SNMG1 та SNMCMG1, патрульну авіацію, підводні дрони й спеціальні підрозділи. Для координації створено командування Task Force Baltic HQ у Ростоку в Німеччині та інноваційні структури на кшталт Task Force X і системи «Nordic Warden». ЄС тим часом запровадив санкції проти 444 суден «тіньового флоту», обмеживши доступ до портів і сервісів. Однак через реєстрацію під «зручними прапорами» та позаєвропейське страхування частина російських суден продовжує працювати.

Національні флоти Фінляндії, Естонії, Данії, Швеції та інших країн посилили інспекції, однак випадки арештів рідкісні. Успішним кейсом став арешт танкера Eagle S у грудні 2024 року, який пошкодив кабелі у Фінській затоці.

Росія ж демонструє готовність до ескалації, зокрема використанням Су-35 для прикриття суден та новими провокаціями. Автор наголошує, що збереження західної єдності й посилення співпраці НАТО та ЄС з приватними операторами критичної інфраструктури є ключем до стримування подальших атак.

Регіон Балтійського моря; європейська безпека

Європейська політична спільнота може стати чимось більшим, ніж “невизначене політичне утворення”

(англ. *The European Political Community can be more than an ‘unidentified political object’*)

Асоційований дослідник Себастьян Майяр, Chatham House, Велика Британія

13.10.2025

У дослідженні аналізується роль Європейської політичної спільноти (European Political Community, EPC), яка з 2022 року перетворилася на стійкий майданчик для стратегічного діалогу між країнами Європи незалежно від їхнього членства в ЄС чи НАТО. Її сила полягає в неформальному форматі: відсутність юридичних зобов'язань і складних процедур дозволяє лідерам відверто обговорювати ключові безпекові та політичні виклики. Недаремно ЕРС вже отримала характеристику «європейського Давосу», що об'єднує як великих, так і малих гравців, створюючи атмосферу довіри.

Війна Росії проти України та повернення Дональда Трампа до влади в США посилили потребу у такій платформі, яка може діяти швидко та гнучко. ЕРС слугує не для ухвалення рішень чи запуску проектів, а для стратегічного осмислення майбутньої архітектури безпеки в Європі. Автори порівнюють її з Гельсінським процесом 1970-х, що зрештою привів до створення ОБСЄ.

Водночас ЕРС має практичний вимір: вона стала простором для дискусій щодо врегулювання конфліктів (Вірменія-Азербайджан, Сербія-Косово, Туреччина-Кіпр) та співпраці у сфері кібербезпеки, енергетики й боротьби з дезінформацією. Для України ЕРС є додатковим політичним ресурсом: від найпершого саміту у Празі вона стала символом європейської солідарності з Києвом та відкрила новий канал впливу поза рамками ЄС і НАТО.

Таким чином, ЕРС поступово перетворюється з «невизначеного політичного об'єкта» на потенційний каркас майбутньої європейської єдності, де місце України визначається як невід'ємне.

Європейська безпека; стратегічна автономія Європи

Позика ЄС під гарантії майбутніх російських репарацій - найкращий спосіб допомогти Україні

(англ. *An EU reparations loan is the right way to help Ukraine*)

Чарльз Лічфілд, Ніколя Верон, Bruegel, аналітичний центр на рівні ЄС
14.10.2025

У цьому аналітичному коментарі розглядається інноваційний фінансовий механізм ЄС, що дозволяє використати заморожені російські активи на користь України, уникаючи прямої конфіскації. Йдеться приблизно про 180 млрд євро, які зберігаються на рахунках Euroclear у Брюсселі після запровадження санкцій 2022 року.

Суть плану полягає в тому, що Euroclear надає безвідсоткову позику європейському суб'єкту (ЄС або спеціально створеній структурі) на суму, еквівалентну замороженим активам. Отримані кошти дозволять, по-перше, погасити вже надані ERA-кредити (50 млрд доларів США), а по-друге – спрямувати близько 135 млрд євро на фінансування українських потреб. Якщо Росія у майбутньому виплатить репарації, саме ці кошти підуть на відшкодування Euroclear. Якщо ж ні, зобов'язання будуть покриті державними гарантіями країн-членів ЄС.

Таким чином, ця схема не лише забезпечує довготривале фінансування у сотні мільярдів євро, критично важливе для ведення війни й відбудови, але й уникає створення небезпечного прецеденту прямої конфіскації, що могло б підірвати міжнародний валютний порядок. Водночас такий план має й політичний вимір: Європа фактично бере на себе зобов'язання наповняти на репараціях з боку Москви, адже від цього залежатиме повернення позики.

Автор підсумовує, що навіть якщо Росія відмовиться платити, Україна отримає стабільне фінансування, а відповідальність ляже на країни ЄС. Це забезпечує Києву новий рівень фінансової та політичної передбачуваності.

Війна в Україні

Емансипативний вимір (не)безпеки: як долати виклики війни в Україні

(англ. *Emancipatory Dimensions of In:Security – Coping with the Challenges of War in Ukraine*)

Надя Дуглас, Міла О'Салліван, Юлія Юрчук, Олексій Василюк, Тетяна Скрипченко, *Institute of International Relations Prague, Чехія*

15.10.2025

У дослідженні аналізується, як українське суспільство долає багатовимірні загрози, породжені російською агресією, водночас виробляючи нові форми емансипації та стійкості. Автори виходять із критичної концепції «безпека як емансипація», де головними референтами безпеки є не держава, а люди та громади.

Феміністичний вимір демонструє, що війна Росії постає як «війна проти гендерної рівності»: зростають ризики насильства й дискримінації, але й водночас стимулює в Україні емансипаторні процеси. Наприклад, це прослідковується у дедалі активнішій участі жінок у спротиві, ратифікації Стамбульської конвенції, розвитку дискурсу “Women, Peace and Security”.

Деколоніальний вимір охоплює як політичні кроки (перейменування топонімів, дерусифікація), так і особисті практики «самодеколонізації», що сприяють відновленню ідентичності й подоланню імперської травми.

В екологічному вимірі фіксуються колосальні втрати: близько 20% території зруйновано, завдано непоправної шкоди лісам, заповідникам, а катастрофа на Каховській ГЕС постає як акт екоциду. Це формує критичний виклик для відновлення та сталого розвитку.

Попри травми, суспільство демонструє солідарність і мобілізацію, хоча існують ризики соціальних розколів. У підсумку автори підкреслюють, що опір агресії неможливо звести лише до війська, адже він також охоплює гендерні відносини, питання ідентичності, екологію та соціальну згуртованість.

Війна в Україні: гібридні загрози

Дипломатія виживання: війна Києва поза полем бою

(англ. *The Diplomacy of Survival: Kyiv's War Beyond the Battlefield*)

Нона Міхелідзе, *Instituto Affari Internazionali (IAI), Італія*
15.10.2025

У дослідженні проаналізовано, як Україна перетворила дипломатію на справжній інструмент виживання у війні з Росією. Авторка підкреслює, що боротьба точиться не лише на фронті, а й у кулуарах західних столиць, у медіапросторі та гуманітарній сфері.

Ключовим здобутком української дипломатії стала безпрецедентна військова підтримка. Завдяки президенту Володимиру Зеленському, його виступам у парламентах, роботі Міністерства закордонних справ і вмінню підбирати запиту під бюджети партнерів, Україна домоглася постачання важкого озброєння та доступу до розвідданих для ударів по російській енергетиці. Водночас дипломатія в США вимагала гнучкості. За президентства Байдена допомога була масштабною, але обмеженою. За Трампа – сценарій став більш ризикованим: спочатку Дональд Трамп намагався нав'язати Україні принизливу угоду й припинення вогню, однак Київ зумів уникнути нав'язаного «миру» з Москвою та навіть розширити військову співпрацю зі США, зокрема йдеться про доступ до розвідданих для ударів по нафтопереробних заводах РФ. Не менш показовим став перегляд угоди про стратегічні ресурси. Початковий «напівколоніальний» проект, що давав американським компаніям майже повний контроль над українськими надрами, був переглянутий. Київ відстояв більш збалансовану модель – і тепер це рамка спільного управління та інвестицій у відбудову.

Важливим виміром стала гуманітарна дипломатія. Україна й громадянське суспільство спільно просувають тему депортованих дітей, воєнних злочинів, прав цивільних осіб під час війни. Символічним стало також звернення до Меланії Трамп, яке повернуло проблему депортацій у світові медіа.

Для уряду це дослідження є підтвердженням того, що грамотна зовнішня політика може компенсувати обмеження на полі бою. Для громадянського суспільства – доказ, що його мобілізація реально змінює міжнародний порядок денний.

Війна в Україні

Туман: завіса, що попереджає

(англ. *The Fog: The Opacity That Warns*)

Йоріс Ван Бладель, *Egmont Institute*, Бельгія

16.10.2025

У дослідженні описується внутрішній вимір російської війни проти України, описаний як «туман», який приховує справжній стан суспільства, економіки та еліт. Якщо «вогонь» — це фронт в Україні, а «лід» — протистояння з НАТО, то «туман» вказує на внутрішню слабкість, яка може виявитися вирішальною.

Російська економіка застрягла у структурній пастці: майже 40% бюджету спрямовується на оборону, що стимулює інфляцію та підриває цивільний сектор. Фіскальна та монетарна політики паралізовані, регіони деградують, а офіційні прогнози дедалі більше розходяться з реальністю. Демобілізовані військові в Росії стають прихованою загрозою: поширюється ПТСР та відчуття зради, а держава не здатна забезпечити реабілітацію. Відповідно, зростає злочинність та соціальна нестабільність.

Опитування показують: довіра зосереджена виключно в президенті та армії, тоді як інші інститути російські громадяни сприймаються з підозрою. Це створює крихку вертикаль, де навіть невеликі збої, економічні чи наративні, можуть зруйнувати баланс та призвести до поширення локальних бунтів. Російські еліти зберігають згуртованість лише через страх та залежність від центру. Вони звітують про нереальні досягнення, що ще більше відриває керівництво від реальності.

Росія навряд чи впаде одномоментно. Ймовірні «стрибки» — репресії, мобілізації, економічні паніки, локальні бунти. Важливо зазначити, що внутрішні кризи в Росії не зменшують, а, навпаки, збільшують ризик агресії. Для Кремля це може стати «випуском пари». Захід та Україна не повинні переоцінювати «стабільність» Росії: система тримається на страху й інерції, але може давати небезпечні «збої».

Автор рекомендує уважно відстежувати бюджетні розриви, проблеми з виплатами ветеранам, регіональні фінансові кризи — це ранні ознаки, що передують політичним чи воєнним стрибкам.

Війна в Україні: міжнародна безпека; світовий порядок

Чи врятують “Томагавки” Україну?

(англ. *Will the Tomahawks Save Ukraine?*)

Марк Ф. Кенсіан, Кріс Х. Парк, *Center for Strategic and International Studies (CSIS), США*

17.10.2025

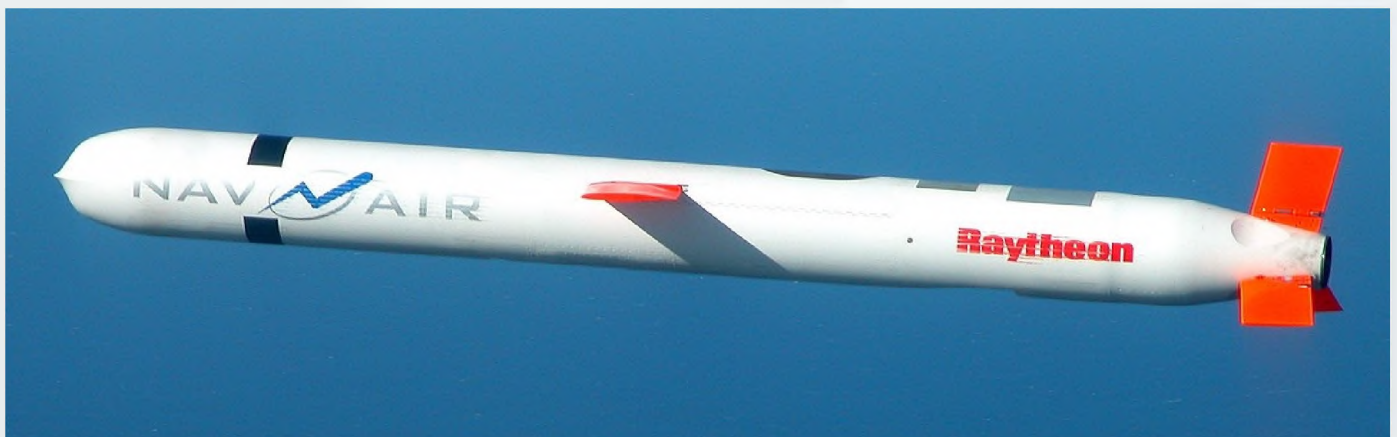
У дослідженні розглядається можливість передачі Україні крилатих ракет Tomahawk як потенційного інструменту для зміни динаміки війни. Президент Дональд Трамп публічно заявив, що готовий передати ці системи Києву, якщо конфлікт не буде врегульовано, підкреслюючи їхній стратегічний ефект.

Tomahawk – це високоточна ракета дальністю близько 1 600 км і вартістю 2,2 млн доларів США за одиницю. Наземні пускові установки коштують приблизно 6,2 млн доларів США. За оцінками, Сполучені Штати мають у запасі близько тисячі придатних до використання ракет, і кілька сотень із них теоретично можуть бути передані Україні без критичного ризику для американських інтересів. Навчання українських військових займе до двох місяців і не потребуватиме прямої участі військ США.

Головною перевагою Tomahawk є здатність бити по глибоких стратегічних цілях у Росії, насамперед енергетичній інфраструктурі. Десятки ракет ситуацію не змінять, проте сотні здатні суттєво знизити доходи Москви від експорту енергоносіїв, послабивши її економіку та військові можливості.

Водночас існують ризики та обмеження. США можуть надавати перевагу власним пріоритетам в Індо-Тихоокеанському регіоні, адже «Томагавки» потрібні і для потенційної війни з Китаєм. Кремль, цілком очевидно, також активно протестує проти передачі ракет Україні. Путін вже попереджав Трампа у телефонній розмові та, ймовірно, буде піднімати це питання ще раз, намагаючись тиснути на рішення президента США.

Автори підсумовують, що передача Tomahawk не гарантує перемоги, але може стати найвагомішим важелем Вашингтона, аби змусити Кремль повернутися до переговорів на умовах, прийнятних для України.

Війна в Україні: трансатлантичні відносини: міжнародна безпека

Ракети “Томагавк” для України: від медійно-політичного шуму до реалій арсеналів

(фр. *Missiles Tomahawk pour l'Ukraine : du bruit médiatico-politique à la réalité des arsenaux*)

Жан-Клод Алар, *Institut de relations internationales et stratégiques (IRIS)*,
Франція
20.10.2025

Наприкінці вересня 2025 року віце-президент США Дж. Д. Венс заявив про можливість продажу Україні крилатих ракет Tomahawk. Проте після телефонної розмови 16 жовтня між Трампом та Путіним, американський президент фактично відмовився від цієї ідеї.

Загалом, США мають критичні обмеження виробничо-експлуатаційного характеру: наземні комплекси MRC/Typhoon і LRF лишаються в обмежених кількостях (на кінець 2025 року – фактично дві батареї), частина проектів корпусу морської піхоти була скасована, а розгортання повного парку планується лише до 2028 року.

Крім оперативної нестачі, рішення ускладнюють також стратегічні пріоритети Вашингтона, насамперед йдеться про стримування Китаю у Тихоокеанському регіоні.

Тож попри стратегічні, політичні й моральні аргументи на користь України, передача Tomahawk є малоімовірною до 2028 року, поки США не розгорнуть повноцінний парк наземних систем. У короткій перспективі Вашингтон не пожертвує своїм потенціалом заради Києва, особливо враховуючи конкуренцію з Китаєм.

Наразі Києву слід поєднати дипломатичний тиск із пошуком практичних альтернатив (інші системи далекого ураження, збільшення запасів ракет і підготовка наземних пускових), адже зміна балансу сил вимагатиме і технологічної доступності, і політичної готовності союзників.

Війна в Україні; трансатлантичні відносини; міжнародна безпека

Трикутник Трамп – Зеленський – Путін: відсутність прогресу в мирних переговорах

(пол. *W trójkącie Trump-Zelenski-Putin - brak postępów w rozmowach pokojowych*)

Якуб Бенедичак, Марія Пеховська, *Polish Institute of International Affairs (PISM)*, Польща

21.10.2025

Автори дослідження аналізують трикутник відносин Трамп-Зеленський-Путін після візиту українського президента до Вашингтона 17 жовтня 2025 року. Зустріч була ініційована Києвом на тлі масованих російських атак на енергетичну інфраструктуру, а головним очікуванням стало отримання крилатих ракет Tomahawk.

Утім, за кілька днів до візиту Дональд Трамп провів 2,5-годинну телефонну розмову з Володимиром Путіним. Російський лідер запропонував «територіальний обмін» і переконав американського президента утриматися від передачі Україні озброєння. Після цієї розмови Трамп публічно заявив про нестачу Tomahawk для продажу.

Відкрита частина переговорів Зеленського і Трампа пройшла у спокійній атмосфері, Київ навіть запропонував масштабну економічну угоду щодо виробництва дронів для США. Але за зачиненими дверима Трамп повторював тези Кремля, тиснув на українського президента з вимогами поступок і остаточно відмовив у передачі ракет. Це було сприйнято як дипломатична поразка Києва та тактична перемога Москви.

Хоча Зеленський не відмовився від ідеї отримати далекобійну зброю, ситуація демонструє: США уникають рішучих кроків під тиском Росії, тоді як потенційна зустріч Трамп-Путін швидше стане символічним успіхом Москви, ніж кроком до миру. Цілком очевидно, що зараз РФ активно експлуатує прямі канали з Білим домом, щоб заблокувати військову підтримку Києва й нав'язати власне бачення «миру». Для України це означає стратегічний ризик послаблення американської підтримки у критичний момент війни.

Війна в Україні; трансатлантичні відносини; міжнародна безпека

Випробування політики розширення ЄС: дилеми геополітики, умов та суспільних настроїв

(англ. *The EU Enlargement Test: Dilemmas of Geopolitics, Conditionality, and Public Concerns*)

Кацярина Лозка, Жюстін Сталанс, Egmont Institute, Бельгія
21.10.2025

У дослідженні проаналізовані сучасні дилеми політики розширення ЄС на тлі повномасштабної війни Росії проти України. Якщо донедавна Брюссель відкладав питання членства для України, Молдови та країн Західних Балкан, то нині розширення розглядається як стратегічний імператив. Напередодні публікації щорічного Enlargement Package цей процес стає випробуванням на здатність Союзу адаптуватися до криз і зберігати довіру громадян.

Автори наголошують, що розширення завжди було не лише «копенгагенськими критеріями», а й геополітичним інструментом. Сьогодні ця напруга між нормами й безпековими міркуваннями знову проявляється: одні вважають, що швидке розширення необхідне для стабільності, інші побоюються ризиків надмірної інтеграції. У такому контексті набуває ваги дискусія про реформу механізмів ухвалення рішень, включно з переходом до голосуванням кваліфікованою більшістю та створенням внутрішніх інструментів протидії відкату демократії.

Водночас зволікання видається небезпечним. Понад половина громадян ЄС підтримує подальше розширення, а нова фінансова перспектива (англ. *Multiannual Financial Framework*) 2028-2034 передбачає 43,1 млрд євро на підготовку до членства та окремий резерв у 100 млрд євро для України. Це сигнал готовності ЄС інвестувати у спільну безпеку.

Україна у дослідженні постає не лише як одна з держав-кандидатів, а як випробування для самого ЄС. Її потенційне членство пов'язують з відбудовою країни та водночас із перевіркою надійності європейського проекту. Очевидно, що надання Києву чіткої перспективи є ключем до стабільності регіону й стратегічної стійкості Європи.

Євроінтеграція України

Ведмідь і ботоферма: протидія російській гібридній війні в Африці

(англ. *The bear and the bot farm: Countering Russian hybrid warfare in Africa*)

Вілл Браун, *European Council on Foreign Relations (ECFR)*, аналітичний центр на рівні ЄС

22.10.2025

Автор аналізує зростаючі масштаби російської гібридної війни в Африці, де Кремль поєднує військову присутність, економічний тиск та потужні інформаційні кампанії. На заміну ПВК «Вагнер» прийшли дві структури – «Africa Corps» та «Africa Initiative» – які прямо інтегровані у державну політику Москви. Їхні дії охоплюють Центральноафриканську Республіку, Малі, Буркіна-Фасо, Лівію та прибережні країни, створюючи нову дугу впливу на південному фланзі Європи.

Ключовим інструментом є пропаганда. Росія позиціонує себе як «антиколоніальна сила», експлуатуючи історичні травми африканських країн та дискредитуючи Захід. Особливий акцент робиться на антифранцузькій та загалом антиєвропейській риторичі. За допомогою ботів, ботоферм і місцевих «інфлюенсерів» Москва формує образ Росії як «захисника африканського суверенітету», хоча на практиці її присутність супроводжується репресіями, корупцією та посиленням хаосу. Це напряму впливає на європейську безпеку: дестабілізація регіону стимулює терористичні мережі, міграційні потоки та обходи санкцій.

Автор наголошує, що методи, апробовані Росією в Україні, як-от дезінформація, використання найманців, енергетичний шантаж – нині масштабуються глобально. ЄС і США мають координувати зусилля, інвестувати в стратегічні комунікації та створювати економічні альтернативи для африканських держав.

Отже, боротьба України проти агресії вписана у ширший фронт протистояння: гібридна війна Росії більше не є лише європейським викликом, а перетворюється на глобальну загрозу.

Ілюстрація Кріса Айхбергера

Фокус-тема

“Дефіцит довіри: трансатлантичні відносини в умовах Трампа 2.0”

англ. *Low trust: navigating transatlantic relations under Trump 2.0*

Джузенне Спатафора, Стівен Евертс, Аліс Екман, Леонардо Де Агостіна, Ліза Бомассі, Клотільда Бомон, Ондржей Дмитріх, Каспар Гобгауз, Росселла Маранджо, Тім Рюліг, Луїджі Скаццєрі, Катажина Сідло, Бояна Зоріч, European Union Institute for Security Studies (EUISS), аналітичний центр на рівні ЄС

15 жовтня 2025

Цього місяця команда аналітиків та експертів EUISS досліджує радикальну трансформацію у відносинах між США та Європою після повернення Дональда Трампа до Білого дому. У центрі аналізу – концепт підірваної довіри. За словами авторів, навіть якщо повного розриву трансатлантичних зв'язків не сталося, самі засади довіри, передбачуваності та взаємного бачення стратегічних цілей фактично зруйновані. Європа, яка протягом десятиліть сприймала США як гаранта своєї безпеки, тепер вимушена пристосовуватися до реальності, у якій Вашингтон дедалі більше перестає бути надійним союзником.

Кризи у трансатлантичних відносинах траплялися і раніше – від В'єтнамської війни до розбіжностей щодо Іраку чи програм стеження Агентства національної безпеки США. Але у 2025 році масштаби й характер дестабілізації є безпрецедентними. Перші 100 днів другої каденції Трампа позначилися жорсткою торговою війною з ЄС, різкими заявами проти НАТО та готовністю ставити під сумнів територіальну цілісність європейських держав. Згодом окремі домовленості щодо торгівлі чи оборони частково знизили напругу, проте довіра вже була зруйнована.

Найбільш відчутним є удар по сфері безпеки. Луїджі Скаццєрі вказує, що США відверто зміщують акцент на оборону власної території та стримування Китаю, дедалі менше приділяючи уваги гарантіям для Європи. Це породжує серйозні сумніви у надійності американської «ядерної парасольки» та змушує європейські держави інвестувати у власні оборонні спроможності.

Європа розвиває дві стратегії одночасно. З одного боку, намагається відповідати вимогам США щодо витрат на оборону (ціль – 5% ВВП до 2035 року), щоб утримати Вашингтон у грі. З іншого боку, розширює співпрацю всередині ЄС, з Великою Британією та через «коаліцію охочих», а також стимулює розвиток власної оборонної промисловості. Зростає і роль України як партнера європейської безпеки, адже великі оборонні компанії інтегрують її виробничий потенціал.

Особливою точкою розбіжностей у трансатлантичних відносинах стала політика щодо України. Як пише Ондřej Дитріх, підтримка США набуває хаотичного характеру: від тимчасових «пауз» у постачанні зброї до обмежень на удари по території Росії. Європейці змушені компенсувати нестабільність американських рішень, мобілізуючи значні ресурси: сукупна допомога ЄС перевищує 60 млрд євро. При цьому Вашингтон зберігає спокус «великої мирної угоди» з Москвою, що суперечить принциповій європейській позиції. У перспективі саме ЄС та європейські коаліції ставатимуть провідними рушіями підтримки України – військової, економічної та у сфері відбудови країни після війни.

Розбіжності між ЄС та США поглиблюються і на глобальному рівні. У питанні Китаю Європа вражена непослідовністю підходу Трампа: з одного боку, він зберігає риторику стримування, з іншого – уникає радикальних кроків. Вашингтон не довіряє серйозності європейської політики щодо Пекіна, що робить неможливим спільний стратегічний фронт. У сфері клімату США фактично згортають міжнародні зобов'язання, підживляючи глобальне лідерство ЄС у «зеленому переході» та створюючи економічний тиск через нові енергетичні угоди. Додатковим полем конфлікту стала цифрова політика: адміністрація Трампа активно лобіює проти європейських регуляцій для Big Tech, іноді трактуючи їх як «загрозу цивілізації».

Зміни відбуваються і в боротьбі з дезінформацією. США відмовляються від інституцій, створених для протидії іноземним інформаційним операціям, і навіть звинувачують європейські спроби контролювати дезінформацію, вважаючи, що це обмеження свободи слова. Це посилює вразливість Європи до інформаційних атак з боку авторитарних держав. Водночас у сфері технологій формується новий альянс між Білим домом і «техно-індустріальним комплексом», що створює виклики для цифрового суверенітету ЄС, але й відкриває можливості для часткової співпраці там, де інтереси США та Big Tech розходяться.

Особливою точкою розбіжностей у трансатлантичних відносинах стала політика щодо України. Як пише Ондржей Дитріх, підтримка США набуває хаотичного характеру: від тимчасових «пауз» у постачанні зброї до обмежень на удари по території Росії. Європейці змушені компенсувати нестабільність американських рішень, мобілізуючи значні ресурси: сукупна допомога ЄС перевищує 60 млрд євро. При цьому Вашингтон зберігає спокус «великої мирної угоди» з Москвою, що суперечить принциповій європейській позиції. У перспективі саме ЄС та європейські коаліції ставатимуть провідними рушіями підтримки України – військової, економічної та у сфері відбудови країни після війни.

Розбіжності між ЄС та США поглиблюються і на глобальному рівні. У питанні Китаю Європа вражена непослідовністю підходу Трампа: з одного боку, він зберігає риторику стримування, з іншого – уникає радикальних кроків. Вашингтон не довіряє серйозності європейської політики щодо Пекіна, що робить неможливим спільний стратегічний фронт. У сфері клімату США фактично згортають міжнародні зобов'язання, підриваючи глобальне лідерство ЄС у «зеленому переході» та створюючи економічний тиск через нові енергетичні угоди. Додатковим полем конфлікту стала цифрова політика: адміністрація Трампа активно лобіює проти європейських регуляцій для Big Tech, іноді трактуючи їх як «загрозу цивілізації».

Зміни відбуваються і в боротьбі з дезінформацією. США відмовляються від інституцій, створених для протидії іноземним інформаційним операціям, і навіть звинувачують європейські спроби контролювати дезінформацію, вважаючи, що це обмеження свободи слова. Це посилює вразливість Європи до інформаційних атак з боку авторитарних держав. Водночас у сфері технологій формується новий альянс між Білим домом і «техно-індустріальним комплексом», що створює виклики для цифрового суверенітету ЄС, але й відкриває можливості для часткової співпраці там, де інтереси США та Big Tech розходяться.

Авторам важливо показати, що криза довіри не обмежується трансатлантичним контекстом. У Латинській Америці, Африці, на Близькому Сході та в Азії союзники США теж відчувають себе покинутими або ж бачать у Вашингтоні непередбачуваного партнера. В Азії, зокрема у Південній Кореї та Японії, набирає сили дискусія про власні ядерні програми. У Перській затоці держави активніше диверсифікують свої зв'язки, знижуючи залежність від американських гарантій. В Африці ж різке скорочення допомоги та багатосторонньої присутності США посилює прагматичні відносини, побудовані на ситуативних угодах. Для Європи це і виклик, і водночас шанс: заповнити вакуум довіри, який залишає Америка, та позиціонувати себе як більш стабільного партнера.

У фінальному розділі редактори Джузеппе Спатафора та Стівен Евертс роблять висновок: Європа стоїть перед дилемою. З одного боку, співпраця зі США все ще необхідна у низці сфер – від оборони до технологій, адже ЄС ще далекий від повної стратегічної автономії. З іншого – довіра не відновиться найближчим часом, і у деяких питаннях політика США може прямо суперечити європейським інтересам. Відтак Європі потрібна «змішана стратегія»: тактичні кроки для управління відносинами з Вашингтоном і водночас стратегічний курс на посилення власної автономії. Це означає інвестиції у військову та промислову спроможність, розвиток нових партнерств і готовність діяти самостійно у випадках, коли США не будуть готові підтримати європейську позицію.

Підсумовуючи...

Аналітика провідних think tanks засвідчує: кожен тиждень приносить нові докази того, що на карту поставлено не лише долю України, а й майбутнє міжнародного порядку.

Росія намагається розширювати арсенал гібридних засобів, але щораз чіткіше видно й інше: Кремль воює з позиції внутрішньої слабкості. Проте аналітики наголошують, що Росія не впаде раптово, її система тримається на страху та інерції.

Тим часом Європа вже не лише захищається, а й формує власні механізми стримування. Дискусії про власні ударні спроможності, про реформу механізмів розширення та про нові фінансові інструменти для підтримки України демонструють: ЄС починає мислити стратегічно, а не лише реактивно. Це ще не готова архітектура безпеки, але вже окреслюються її майбутні контури.

Тема трансатлантичних відносин ЄС та США не втрачає своєї актуальності досі. Повернення Дональда Трампа підірвало довіру до США: Вашингтон зберігає допомогу Києву, але діє непослідовно, коливаючись між європейськими зобов'язаннями та внутрішнім політичним прагматизмом. Для ЄС це стало сигналом: стратегічна автономія більше не теоретична концепція, а нагальна потреба.

Жовтень закінчується, залишаючи після себе відчуття, що час «малих кроків» вичерпався. І для України, і для Європи настав момент великих рішень: як інституційних, так і безпекових. Чим швидше вони будуть ухвалені, тим більше шансів, що Європа увійде в нову епоху не як спостерігач, а як творець правил.

EEYES – простір для молоді, що творить майбутнє

EEYES – молодіжний напрям Благодійного фонду UDoNation («Ти створюєш націю»). Це платформа, яка робить талановиту молодь видимою та відкриває нові можливості для розвитку й реалізації. Тут молоді люди отримують досвід, проявляють потенціал і долучаються до створення сучасної інтелектуальної та культурної спільноти.

У межах EEYES Insight Lab проводяться аналітичні дослідження, а заходи – квартирники, відкриті лекції, панельні дискусії, форуми – стають майданчиком для обміну ідеями. Важливим напрямом є культурне представництво у Берліні, де відбуваються міжнародні дебати та зустрічі з партнерами.

Інформаційна стрічка в Instagram висвітлює актуальні події, а робота з грантовими заявками забезпечує сталість проєктів. До кожного напрямку передбачені стажування, тож учасники отримують не лише знання, а й практичний досвід.

EEYES – це середовище, де молоді голоси стають чути, а ідеї перетворюються на реальні дії.

WEBSITE

TELEGRAM

INSTAGRAM

FACEBOOK

Список використаних джерел

<https://www.globsec.org/what-we-do/publications/russias-crime-terror-nexus-criminality-tool-hybrid-warfare-europe>
<https://icds.ee/en/from-stalemate-to-solution-rethinking-eu-approaches-to-bilateral-disputes-in-the-context-of-enlargement/>
<https://www.iss.europa.eu/publications/analysis/dependence-gap-russia-china-relations>
<https://www.bruegel.org/first-glance/peace-through-strength-why-europe-needs-missile-deterrent>
<https://icds.ee/en/church-is-a-body-of-state-how-the-kremlin-wields-religion-as-a-weapon/>
<https://www.ifri.org/en/studies/russias-nuclear-deterrence-put-test-war-ukraine>
<https://www.csis.org/analysis/how-and-why-ukraines-military-going-digital>
<https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2025/10/the-russiaukraine-war-has-entered-a-new-phase/>
<https://icds.ee/en/russias-war-in-ukraine-the-resonance-of-ukraines-resistance/>
<https://www.pism.pl/publikacje/nato-i-ue-wobec-rosyjskiego-sabotazu-na-morzu>
<https://www.chathamhouse.org/2025/10/european-political-community-can-be-more-unidentified-political-object>
<https://www.bruegel.org/first-glance/eu-reparations-loan-right-way-help-ukraine>
<https://www.iir.cz/en/emancipatory-dimensions-of-in-security-coping-with-the-challenges-of-war-in-ukraine-1>
<https://www.iai.it/en/pubblicazioni/c05/diplomacy-survival-kyivs-war-beyond-battlefield>
<https://www.egmontinstitute.be/the-fog-the-opacity-that-warns/>
<https://www.csis.org/analysis/will-tomahawks-save-ukraine>
<https://www.iris-france.org/missiles-tomahawk-pour-lukraine-du-bruit-mediatico-politique-a-la-realite-des-arsenaux/>
<https://www.pism.pl/publikacje/w-trojkacie-trump-zelenski-putin-brak-postepow-w-rozmowach-pokojowych>
<https://www.egmontinstitute.be/the-eu-enlargement-test-dilemmas-of-geopolitics-conditionality-and-public-concerns/>
<https://ecfr.eu/publication/the-bear-and-the-bot-farm-countering-russian-hybrid-warfare-in-africa/>
https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/2025-10/CP_187.pdf

Фото та зображення

https://icct.nl/sites/default/files/2025-09/shutterstock_2529039985.jpg
<https://storage.united24media.com/thumbs/x/4/f6/e33b53bcc794b908a88130f18d4c5f64.png>
<https://nibu.kyiv.ua/media/uploads/2022/05/20/c50320c-gettyimages-1375068179-1.jpg>
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/56/Further_European_Union_Enlargement.svg/1360px-Further_European_Union_Enlargement.svg.png
https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2025/03/2024-10-23T175659Z_102415898_RC2HQAA9KGML_RTRMADP_3_RUSSIA-BRICS-resized.jpg?quality=75
https://ecfr.eu/wp-content/uploads/Vladimir_Putin_and_Xi_Jinping_2019-06-05_45.jpg
https://www.economist.com/content-assets/images/20240727_EUP505.jpg
<https://www.politico.eu/cdn-cgi/image/width=1160,height=765,quality=80,onerror=redirect,format=auto/wp-content/uploads/2025/02/22/GettyImages-52745860-scaled.jpg>
https://gdb.voanews.com/cb83c75a-232d-48ce-9e91-d2f96b9feba4_cx14_cy13_cw73_w1080_h608_s.jpg
: https://www.ifri.org/sites/default/files/2025-10/shutterstock_2298192917_1.jpg
<https://kor.ill.in.ua/m/1260x900/2804796.jpg>
<https://mezha.net/wp-content/uploads/2025/09/12/ukraine-ministry-of-defense.webp>
<https://armyinform.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/3-39.jpg>
<https://novynarnia.com/wp-content/uploads/2025/01/tramp-inavguraczijna-promova-scaled-e1737532796273.jpg>
https://media.slovoidilo.ua/media/publications/23/222490/222490-1_large.jpg
<https://arc-anglerfish-washpost-prod-washpost.s3.amazonaws.com/public/XR7S2OEQAZ5KBE56U54EU4UUT4.jpg>
https://platform.vox.com/wp-content/uploads/sites/2/chorus/uploads/chorus_asset/file/23284104/GettyImages_1238867469.jpg?quality=90&strip=all&crop=0%2C0.02498750624688%2C100%2C99.950024987506&w=2400
<https://razomforukraine.org/wp-content/uploads/2022/04/unnamed-9-1.jpg>
https://static.dw.com/image/70603445_1006.jpg
https://s6.tvp.pl/images2/f/1/0/uid_f102eb4f07f3454a8f1d57e26168b664_width_1280_play_0_pos_0_gs_0_height_720.jpg
<https://www.consilium.europa.eu/media/rktinpkj/509bc971-b95a-4622-8560-dd95c43e8330.jpg>

Фото та зображення

<https://www.consilium.europa.eu/media/jmpotblv/51759488-f17e-411f-9f74-fe34071e9519.jpg>
<https://www.reuters.com/resizer/v2/I3RMJ5BD6NLNVGI3ZHAYTZ43U4.jpg?auth=71000d09afea256c9669ac80d295825ad2f00f27b3e22a32b3c8fd9f65c7b34f&width=5424&quality=80>
<https://finance-news-media.fra1.cdn.digitaloceanspaces.com/prod/d/4/d43d0fe488802bd5f1d888ea013fffb1>
https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2023/08/2023-08-01T000000Z_1023687386_MT1NURPHO000VY1PD5_RTRMADP_3_UKRAINE-CRISIS-scaled-e1690918355998.jpg
<https://war.ukraine.ua/wp-content/uploads/2024/06/Kahovka1.jpg>
<https://www.sddirect.org.uk/sites/default/files/2023-11/Women%2C%20Peace%20and%20Security%20Image.jpg>
<https://assets.kyivindependent.com/content/images/2025/10/GettyImages-2240724593.jpg>
<https://storage.united24media.com/thumbs/x/d/ee/46c4aab32f99f9e4abc597c067abdeed.jpg>
https://www.egmontinstitute.be/app/uploads/2025/10/Russian_Submarine_in_the_fog_-_geograph.org_.uk_-_2618882_Wikimedia-Commons.jpg
<https://texty.org.ua/media/images/Gorit.width-1000.jpg>
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e8/Tomahawk_Block_IV_cruise_missile_-crop.jpg/1200px-Tomahawk_Block_IV_cruise_missile_-crop.jpg
<https://img.tsn.ua/cached/675/tsn-0b4bc102/thumbs/1200x630/01/e0/44d34d9ca35748bcf67ec24b54bfe001.jpg>
https://i.abcnewsfe.com/a/39609fea-0b88-4161-95bb-bce0bc94a611/Tomahawk-file-DB-251007_1759844715701_hpMain.jpg
https://cdn.wiadomosci.onet.pl/1/Tutk9lQaHR0cDovL29jZG4uZXUvaW1hZ2VzL3B1bHNjbXMvTldVN01EQV8vM2JmYzUzMjAtOTUyNi00YmZhLWE2ZjUtZDk1NWU4ODc1OTMxLmpwZWwSlQMAzJXNEN_NCX2TBc0JYM0E7N4AAqEwB6ExBA
<https://www.pism.pl/webroot/upload/images/Komentarz/W%20tr%C3%B3jk%C4%85cie%20Trump-Ze%C5%82enski-Putin%20-%20brak%20post%C4%99p%C3%B3w%20w%20rozmowach%20pokojowych.jpg>
https://www.ispionline.it/wp-content/uploads/2022/04/eu_ukraine_von_der_leyen_zelensky.jpg
https://www.europarl.europa.eu/resources/library/images/20250312PHT27277/20250312PHT27277_original.jpg
<https://ecfr.eu/wp-content/uploads/2025/10/HackerBear-1280x720-c-center.png>
<https://storage.pigua.info/uploads/Yulia/2024/2025/July/EU-US%20Flag%20-%20EU-US%20Summit%202023%20..png>
<https://www.politico.eu/cdn-cgi/image/width=1160,height=773,quality=80,onerror=redirect,format=auto/wp-content/uploads/2025/07/27/GettyImages-2226577442.jpg>
<https://static.independent.co.uk/2025/08/19/15/43/trumpleaders2.jpg>
<https://img.kessel.media/cdn-cgi/image/w=784,dpr=2/2025/07/01/ab0c1056-531b-4e6c-9c76-0661e00f13a4>
<https://marylandmatters.org/wp-content/uploads/2024/05/TrumpGuilty-scaled-1-1536x1024.jpg>
https://www.lrt.lt/ua/novini/1263/2647706/zelens-kii-i-tramp-provodiati-kliuchovu-zustrich-u-bilomu-domi?srsId=AfmBOoqrqmZbn4ygW4u_ffuEIRY0Ph8VCUUDigNhZTdu7yUj83-pXhZR

udonation.org
+38(068)0042001
info@udonation.org
53 Vasyl Tyutyunnyk Street, Office 23, Kyiv, Ukraine